

УДК 001.8:37.07:373.24(438+477)

Антонюк Ю. Р.
студентка магістратури
"Управління навчальним закладом"
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир)
e-mail: Yulia_Antoniuk_@list.ru

**Компаративний аналіз системи управління дошкільними
навчальними закладами в Польщі та Україні**

У статті представлені результати дослідження управління дошкільними навчальними закладами в Україні та Польщі методом порівняльного аналізу. Визначено та обґрунтовано значення компаративного аналізу як провідного методу характеристики систем управління. Вивчено стан управління дошкільними навчальними закладами в Україні. Здійснено аналіз управління дошкільними навчальними закладами в Польщі та виокремлено перспективи використання світового досвіду у визначеному напрямі.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що питання вдосконалення вітчизняної освітньої системи відповідно до світових вимог набуває все більшої актуальності на сучасному етапі розвитку української незалежної держави. У багатьох країнах світу велика увага приділяється розвитку системи дошкільної освіти і вдосконаленню процесу виховання дітей. Як і в Україні, в країнах Європейського союзу дошкільна освіта є початковою ланкою єдиної системи виховання і навчання. Тому в дослідженні слід проаналізувати усю систему управління дошкільними навчальними закладами (ДНЗ) з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Дослідження проблемних питань управління в освіті знайшло відображення у працях вітчизняних і зарубіжних вчених і педагогів-практиків. Теоретичні засади управління освітніми закладами викладені у працях вітчизняних вчених В. Бондаря, Л. Даниленко, М. Дарманського, Л. Калініної, Г. Єльнікової, В. Олійника, а також зарубіжних – К. Белої, А. Кокіля, Ш. Палфі, П. Третьякова, К. Ющак та ін. Теорія і практика управлінської діяльності, інформаційно-аналітичне забезпечення управління освітніми системами та шляхи впровадження принципів менеджменту в цей процес розкриті у дослідженнях Ю. Конаржевського, М. Поташніка, Н. Кузьміної, Т. Шамової, Л. Даниленко, В. Маслова та ін. Проблеми управління дошкільним навчальним закладом у різних її аспектах висвітлені Л. Артемовою, К. Крутій, Н. Лисенко, М. Марусинець, Т. Махиною,

Н. Платохіною, Л. Покроєвою, І. Улюкаєвою, Т. Філімоною, Р. Чумічовою та ін. [1: 12].

Розвиток дошкільної освіти у Польщі висвітлювали у своїх працях такі дослідники: Х. Гренбська, Е. Браньська, М. Келар, Т. Левовіцкі, Х. Рачек, Р. Шульц, Й. Шчепаньські та ін.

Мета статті – представити компаративний аналіз систем управління дошкільними навчальними закладами України та Польщі для визначення перспективних напрямів розвитку вітчизняних ДНЗ з урахуванням світового досвіду.

Логіка нашого дослідження передбачає розгляд провідних методів для характеристики систем управління, до яких, насамперед, ми віднесемо компаративний (порівняльний) аналіз, який як основа наукового дослідження відомий ще з часів давньогрецької філософії (Платон, Аристотель). Його застосовували для дослідження об'єктів різного порядку Т. Бенфей, Ф. Бекон, М. Вебер, Е. Гуссерль, І. Кант, Н. Кузанський, Д. Локк та ін.

Термін "компаративний" застосовується в різних галузях науки і є багатозначним [2]. У "Філософському словнику" вказуються значення: "компаративний" (від лат. *comparatio* – рівне співвідношення, відповідність, порівняння, взаємна угода) – 1) загальна назва сукупності порівняльних методів у різних галузях гуманітарного знання (правознавство, літературознавство, мовознавство, культурологія, історія і релігієзнавство); 2) філософська теорія порівняння як базисної логічної операції розуму" [3: 452].

Основоположником порівняльної педагогіки прийнято вважати Марка-Антуана Жюльєна (Паризького) (1775-1848). Він вперше поставив питання про вивчення міжнародного досвіду розвитку освіти як особливого напрямку наукових досліджень.

Компаративне дослідження проблем дошкільного виховання, а також, аналіз національних систем педагогічної освіти вимагає вивчення стану вітчизняного управління ДНЗ.

Дошкільну освіту можна отримати у дошкільному навчальному закладі. Сьогодні існують такі типи дошкільних навчальних закладів:

– ДНЗ (ясла) для дітей віком від 2 міс. до 3 років, де забезпечується догляд за ними, а також їх розвиток та виховання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

– ДНЗ (ясла-садок) для дітей віком від 2 міс. до 6 (7) років, де забезпечується їх розвиток та виховання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

– ДНЗ (дитячий садок) для дітей віком від 3 років до 6 (7) років, де забезпечується їх розвиток та виховання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

– ДНЗ (ясла-садок) компенсуючого типу для дітей віком від 2 до 7/8 років, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації. ДНЗ компенсуючого типу поділяються на спеціальні та санаторні;

– будинок дитини – ДНЗ системи охорони здоров'я для медико-соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також для дітей з вадами фізичного та (або) розумового розвитку від народження до 3 (для здорових дітей) або до 4 (для хворих) років;

– ДНЗ (дитячий будинок) інтернатного типу забезпечує розвиток, виховання, навчання та соціальну адаптацію дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дошкільного та шкільного віку, які перебувають у родинних стосунках та утримуються за рахунок держави;

– ДНЗ (ясла-садок) сімейного типу для дітей віком від 2 міс. до 6/7 років, які перебувають у сімейних стосунках, де забезпечуються їх догляд, розвиток, виховання та навчання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

– ДНЗ (ясла-садок) комбінованого типу для дітей віком від 2 міс. до 6/7 років, у складі якого можуть бути групи загального розвитку, компенсуючого типу, сімейні, прогулянкові, в яких забезпечується дошкільна освіта з урахуванням стану здоров'я дітей, їх розумового, психологічного та фізичного розвитку;

– ДНЗ (центр розвитку дитини), в якому забезпечується розумовий, психологічний та фізичний розвиток, корекція фізичного і психологічного розвитку, оздоровлення дітей, які відвідують інші навчальні заклади або виховуються вдома;

– дитячий будинок сімейного типу – ДНЗ, в якому виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, віком від 2 до 18 років[4].

На сьогоднішній день в Україні функціонує 15,3 тис. дошкільних навчальних закладів різних типів та форм власності. У них здобувають дошкільну освіту 1 млн. 137,5 тис. дітей, що становить 56 відсотків від загальної кількості дітей від 1 до 6 років.

Для 110 тис. дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, працюють 2,5 тис. закладів компенсуючого типу, де разом із здобуттям дошкільної освіти діти отримують корекційно-відновлювальну та реабілітаційну допомогу.

Систему дошкільного виховання у Польщі представлено типами дошкільних закладів, спільними для різних країн Східної Європи 1940–1990 р. Це дитячі садки, ясла-садки з повним (для міста) та неповним (для сільської місцевості) днем перебування дітей, цілодобові двотижневі ясла-садки, тимчасові дитячі садки на зразок сімейних мікросадків, що функціонують в одній із квартир великих будинків і центрах дошкільної освіти дітей до 6 років [5: 9]. Польську систему дошкільної освіти було започатковано в 1862 р. з ухвалою Закону про народну освіту в Королівстві Польським. Сучасні заклади освіти функціонують у контексті Закону про систему освіти (1991 р.), згідно з яким вони належать суспільству і є власністю громади. Їх основне завдання – формування особистості, у майбутньому члена малих чи великих груп, колективів. З того часу, як країна стала членом Ради Європи (1991), відбулися відчутні зміни в освітній доктрині, її перехід до критичної моделі навчання й виховання, що стимулює інноваційний і творчий підходи педагогів, орієнтування на людину, її особистісний розвиток [6].

За останні два десятиліття система освіти в Польщі розвивається достатньо динамічно й переживає глибинні перебудови. Системні трансформації в освіті відбулися внаслідок проведення реформ у 1989 та 1999 роках. Перед багатьма колишніми пострадянськими країнами поставала проблема реконструкції систем освіти, заснованих на демократичних принципах й національних традиціях. Польща успішно справилася з цим завданням. Цей успіх є результатом спільних дій педагогів-лідерів, наукових центрів, співтовариства батьків та громадських організацій [7: 33].

До 1989 року система освіти Польської Народної Республіки виконувала ідеологічне замовлення правлячої партії. І тому вимагала кардинальних змін. Це було наслідком суттєвих змін у політичному устрої держави, а також нових викликів польському суспільству [8: 5]. У 2008 році польська система освіти здобула нові зміни. Новий закон від 23 грудня 2008 року був необхідним наслідком змін в сфері дошкільного виховання та загальної освіти. Зміни почали запроваджуватися з 1 вересня 2009 року.

Програма реформування передбачала:

- узгодженість між циклами освіти: дошкільна освіта – початкова школа, гімназія – ліцей; блоки і секції в 4 етапи освіти;
- обов'язкову дошкільну освіту для дітей з 5 років; розвиток дошкільної освіти (фінансування структурних фондів; підвищення обізнаності щодо ролі дошкільної освіти; альтернативні форми дошкільної освіти).

Дошкільна освіта у Польщі проходить у два етапи: для дітей у віці до 3 років – у дитячих яслах, які в 2011 році були переформатовані у дитячі клуби; а для дітей у віці 3-6 років – у дитячих садочках (*przedszkole*) та підготовчих класах в початкових школах та в інших дошкільних закладах. До 2011 року ясла, в яких виховуються діти до 3 років, перебували в підпорядкуванні системи охорони здоров'я і вважалися установами, які надають медичні послуги, в тому числі забезпечують профілактику і лікування дітей віком до 3 років під час знаходження батьків на роботі. Сьогодні ці заклади переведені в компетенцію Міністерства праці та соціального захисту. Власне, термін "дошкільна освіта" майже не використовується в Польщі; натомість вживають "дошкільний догляд" або "дошкільне виховання" [9: 3].

Діти віком 3-4 років відвідують дошкільні установи на добровільній основі, відповідно до рішення батьків. 5-6-річні діти мають пройти обов'язкове однорічне підготовче навчання до школи. Відповідно до програми реформ, протягом перехідного періоду 2009-2013 років, батьки самі вирішують, піде дитина до школи у 6 чи 7 років, і відповідно, з якого віку розпочнеться обов'язкове підготовче навчання до школи. Починаючи з 2014/2015 навчального року, усі діти мають йти до школи у 6 років [10: 6].

У 1945 році на Національному З'їзді освітньої сфери було пред'явлено вимогу щодо обов'язкової дошкільної освіти, принаймні, дворічних (для 5 і 6-літніх) дитячих садках. Їх метою було створення умов для всебічного розвитку дітей, підготовки до суспільного життя та виконання обов'язкового шкільного навчання. У ті часи була чітка тенденція до централізації в управлінні ДНЗ. Розвиток освіти має характер діяльності, що входить в єдину систему, пов'язаний із змінами організму держави.

У 1989 році в управлінні народною освітою була притаманна надмірно висока ступінь централізації, директивності і формалізму в управлінні навчально-виховними установами.

Відповідно до звіту Світового Банку в 1989 році іноземні експерти критично оцінювали статус польської освіти, і пред'явили органам місцевого шкільного управління РП такі звинувачення: обмежена кількість дитячих садків, обмежений доступ дітей з малозабезпечених сімей до дитячих садків, незадовільні інвестиції у сфері розвитку дошкільної освіти, диференціація результатів навчання учнів міських і сільських шкіл [11: 46].

У 2006 році влада Польщі прийняла, згідно з рекомендаціями Європейського Союзу, Оперативну Програму "Людський Капітал" для

реалізації на 2007-2013 роки (I етап), а з 2014 по 2020 р. (II етап) розвитку дошкільної освіти. Ця програма вказала на кілька важливих пріоритетів і завдань, які слід виконати для "загального блага" польського суспільства. Серед них є Пріоритет IX: "Розвиток освіти і компетенції у регіонах". Основна мета реалізації пріоритету: повсюдне зниження нерівності в якості освіти, особливо між сільськими і міськими районами. Євросоюз серед різних важливих причин, що підтверджують реалізацію Пріоритету IX в Польщі, вказав на дуже малу кількість дітей, що відвідують дитячі садки, особливо в сільській місцевості.

Документ "Стратегія: Європа 2020" Європейського союзу містить важливі принципи, які реалізуються у всіх країнах Європейського союзу, передбачає, що в 2019-2020 навчальному році мінімум 95% від загального числа дітей, будуть охоплені обов'язковим дошкільним вихованням.

Варто оцінити реалізацію припущення Європейського союзу щодо Польщі. Спеціалісти наводять цифри, що стосуються сучасної дошкільної освіти в Польщі. У 2010-2011 навчальному році було понад 8800 дитсадків та відвідувало їх 817 тисяч дітей, а в 2011-2012 навчальному році – 877 тисяч дітей відвідувало понад 9200 дитсадків. Станом на 2013/2014 навчальні роки дошкільні навчальні заклади відвідували 1 млн. 236 тис. 300 дітей, а вже у 2015-2016 році кількість дітей впала до 1 млн. 140 тис. 600. Тобто на 95,7 тис. менше, ніж у попередньому році. Варто додати, що станом на 2017 рік, індекс розвитку дошкільної освіти Польщі становить 77,3 %, що на 5,7 % більше ніж у попередньому році.

В Україні перші дошкільні заклади, як самостійні навчально-виховні установи особливого типу, виникли у XIX столітті. Є відомості, що у Полтаві в 1839 році було відкрито притулок, куди приймали безоплатно дітей від 3 років. Найперший дитячий садочок у Києві виник у 1871 за ініціативи Софії Русової – відомої громадської діячки, літературознавця, етнографа, професорки, доктора соціології, засновниці жіночого руху в Україні.

Після революції (жовтень 1917 року) новий уряд розгорнув широку діяльність щодо створення державної системи дошкільного виховання. Рада Народних Комісарів з перших днів радянської влади приступила до реформування народної освіти. II з'їзд Рад призначив першого Наркома освіти А. В. Луначарського. Управлінням народною освітою займалася державна комісія з народної освіти, котра була створена 9 листопада 1917 року. Серед відділів цієї комісії був відділ дошкільного виховання та допомоги, який очолювала Д. Лазуркіна.

Таким чином, суспільне дошкільне виховання увійшло в державну систему освіти [12: 11].

А в Україні важливим завданням у повоєнні роки було охоплення всіх дітей дошкільного віку (за бажанням батьків) дошкільними закладами. З 1940 р. по 1958 р. кількість дошкільних закладів зростає з 46031 до 63534.

З 1949 р. спеціальним указом платню за утримання дітей в дошкільних закладах для деяких категорій громадян було зменшено на 50 %. Водночас вживалися заходи щодо поліпшення соціального й матеріального стану жінок.

Протягом 40-х – 50-х років розробляються теоретичні та методичні питання дошкільної педагогіки, поліпшилась професійна підготовка вихователів. Виходять нові видання такі як "Керівництва для вихователя дитячого садка". Посилюється співробітництво дошкільних закладів з родиною.

З 1953 р. навчально-виховна робота планується за віковими групами: молодша (3-4 роки), середня (5 років), старша (6 років). Друкується значна кількість посібників, підручників з дошкільної педагогіки, з'являється новий тип дошкільного закладу – ясла – садок. Його призначення й завдання Рада Міністрів СРСР визначила в постанові "Про заходи щодо подальшого розвитку дитячих дошкільних установ, поліпшення виховання та медичного обслуговування дітей дошкільного віку" (1959 р.), згідно з якою ясла та дитячі садки об'єднувались у єдиний дошкільний заклад. Об'єднання ясел з дитячим садком зумовило їх підпорядкування Міністерству освіти України з 1959 р. Новий тип дошкільного закладу забезпечував виховання дитини від народження до 7-ми років. Для цього вперше була розроблена єдина програма виховання дітей переддошкільного і дошкільного віку, яка визначила зміст наступності у вихованні [13: 76].

У 1960 р. у системі Академії педагогічних наук СРСР було засновано Науково-дослідний інститут дошкільного виховання, який очолив український психолог О. Запорожець (1905-1981 рр.).

НДІ дошкільного виховання став центром полідисциплінарних досліджень проблем виховання, навчання, психічного, психофізіологічного і фізичного розвитку дитини. Тут було створено оригінальні наукові, методичні розробки, які отримали широке визнання не лише в країні, а й за кордоном.

У 60-80-ті роки в Україні постійно зростала кількість дошкільних закладів: у 1970 р. їх було 16,5 тис, 1987 р. – 23,1 тис, 1990 р. – 24 тис. У 1975 р. впроваджено нову "Програму та методичні

настанови виховання дітей у дошкільних закладах", яку в 1986 р. було змінено "Програмою навчання і виховання в дитячому садку". Вітчизняні вчені активно працювали над проблемами психологічного розвитку, фізичного, розумового, морального, трудового, естетичного виховання дітей дошкільного віку.

На початку 90-х років в соціально-економічному житті України відбулися значні зміни, які суттєво вплинули на подальший розвиток суспільного дошкільного виховання. У 1991 р. було проголошено створення самостійної, незалежної Української держави. Почалося відродження національної державності, культури, освіти. У цей же час у країні розпочався перехід до ринкової економіки. Цей процес проходив досить складно й супроводжувався деяким негативними явищами, як-то погіршення фінансово-економічного стану підприємств, скорочення виробництва, безробіття, зниження життєвого рівня населення.

Економічна нестабільність, брак коштів негативно позначилися на роботі дитячих садків, що призвело до скорочення їх мережі. Ще одним чинником, який призводив до зменшення кількості дошкільних закладів, стало поступове скорочення протягом 90-х років народжуваності. Причина цього явища також полягала в економічній нестабільності у країні.

У 1990-х рр. найбільших втрат зазнала дошкільна освіта, проте її скорочення почалось ще за СРСР. Кількість садків скоротилась в перші 13 років незалежності на 39%, дітей – на 56%. Отже, далася ознаки демографічна криза. Найбільша народжуваність у СРСР була в 1977-1982 рр., надалі вона скорочувалась. У 1991-2001 рр. коефіцієнт народжуваності впав більш ніж на 28%. Лише з початку 2000-х рр. країна стала виходити з демографічної ями. Частка дітей, охоплених дошкільною освітою, припинила скорочуватися у 1999 р., коли вона становила 39%, а у 2009 р. вийшла на рівень 56% (у 1990 р. – 57%). Ще однією з причин кризи було те, що місцева влада прагнула заробити кошти шляхом надання приміщень дитсадків під оренду, а територій – під забудову.

Водночас криза дошкільної освіти була викликана зростанням загроз для дітей. Менше, ніж раніше, кількість батьків виявляли готовність у 1990-х рр. віддавати дітей до садків, надаючи перевагу самостійному вихованню.

У 1992 р. в Україні функціонувало 24500 дитячих садків. Це був найвищий показник за всю попередню історію. Кількість дітей, охоплених системою суспільного дошкільного виховання, досягла 2,2 млн., що складало 47% від загальної кількості дітей дошкільного

віку. Виховний процес у дошкільних закладах здійснювали 268000 педагогічних працівників, 97% з них мали відповідну освіту [12: 11-12].

Мережа закладів дошкільного виховання у період з 1992 р. по 2002 р. скоротилася на третину й досягла 15700. У 1992 р. дошкільні заклади відвідувало 2,2 млн. дітей, а в 2002 р. – близько 1 млн. Тобто, за десять років кількість вихованців зменшилася більш ніж удвічі. У 2005 р. в Україні функціонувало 14900 дошкільних закладів (у містах – 6700, на селі – 8200). Загальна кількість вихованців дошкільних навчальних закладів на початок 2005 р. становила понад 1 млн. Розрив між охопленням дошкільними закладами міських і сільських дітей складав, відповідно, 65 % і 23%.

У 2006 р. в порівнянні із 2005 р., кількість дошкільних навчальних закладів збільшилася з 14900 до 15100 (у місті – 6700, у селі – 8400). Кількість вихованців складала 1032000 (місто – 840000, село – 192000), що становило 51% від загальної кількості дітей дошкільного віку (у місті – 66%, у селі – 26%). У 2007 р. кількість дошкільних навчальних закладів залишилася без змін, але кількість вихованців, у порівнянні з попереднім роком, збільшилася на 49000 і складала 54% від загальної кількості дошкільнят [14].

На кінець 2009 року в Україні функціонувало 15400 дошкільних закладів, які відвідувало 57% дітей від загальної кількості дошкільнят. У 2013 році в Україні нараховувалось 16,7 тис. дошкільних навчальних закладів. У 2015 році в Україні налічувалось 14,8 тис. дошкільних навчальних закладів, що на 11,4% менше, ніж у 2013 році. Станом на 01.08.2016 р. у дошкільних навчальних закладах виховується 1 млн. 291 тис. 207 дітей.

Попри всі труднощі кінця ХХ – початку ХХІ століття, система суспільного дошкільного виховання збереглася, більш того, цей складний час ознаменувався й певними надбаннями та досягненнями. Чітко визначилися позитивні тенденції подальшого розвитку. Протягом 90-х років тривав активний процес перегляду загальних підходів до виховання дітей дошкільного віку, визначення нових концептуальних засад. Це повною мірою знаходило відображення в концепціях, нормативно-правових і програмно-методичних документах.

Серед актуальних проблем дошкільної освіти та дошкільних навчальних закладів України та Польщі можна виділити такі:

- криза країн;
- недостатнє фінансування;

- розмір батьківської плати за утримання дітей у ДНЗ відносно до середньої заробітної плати;
- оптимізація засад науково-методичного забезпечення педагогічного процесу;
- перевантаження дошкільних навчальних закладів.

Вивчаючи зарубіжну систему дошкільної освіти та дошкільні навчальні заклади, наступним кроком нашого дослідження є вивчення перспективного досвіду управління дошкільними навчальними закладами України та Польщі.

Таким чином, ми прийшли до висновків, що існування і розвиток дошкільних навчальних закладів в Україні розпочався значно раніше ніж у Польщі. Але головна проблема обох країн – фінансове забезпечення освіти. Але в Польщі одним із шляхів подолання цієї проблеми була децентралізація освіти, в тому числі, і дошкільної. На нашу думку, слід звернути увагу на цей досвід і перейняти його для покращення управління ДНЗ в Україні.

Децентралізація – це система врядування, яка замість вертикального підпорядкування ґрунтується на співпраці незалежних установ різних рівнів, що керуються положеннями законодавства. В Україні це означає, що об'єднані громади, райони та області матимуть автономні, демократично обрані органи місцевого самоврядування, чії ради та виконавчі органи діятимуть відповідно до очікувань місцевих мешканців, які їх обрали. Автономія місцевих органів влади має бути закріплена та гарантована законодавством, а також повинна ретельно відстоюватися усіма зацікавленими сторонами, в тому числі, асоціаціями органів місцевого самоврядування. Водночас, органи місцевого самоврядування мають функціонувати у відповідності до чинного законодавства. Закони повинні чітко визначати їхні сфери компетенції, фінансові повноваження та відповідальність, а також доходи. Звичайно, це означає, що освітнє законодавство повинно бути адаптовано до такої нової системи врядування, включаючи різні закони, які регулюють відносини в галузі освіти, а також численні постанови, розпорядження та законодавчо визначені процедури. Якщо окреслити стисло, освітня "вертикаль" буде замінена належним законодавством.

У більшості посткомуністичних країн децентралізація освіти впроваджувалася в кілька етапів, і сам процес тривав певний період часу. Зокрема, Польща спершу здійснила децентралізацію дошкільних навчальних закладів (у 1991 році), потім молодшої школи (у 1996 році), а наостанок середніх шкіл та інших закладів освіти (у 1999 році) [5: 13].

Щодо здійснення децентралізації дошкільної освіти в Україні важко передбачити графік і наслідки реформи, яка ще повноцінно не розпочалася. Часові рамки та етапи децентралізації, насправді, мають бути предметом громадських обговорень по всій країні. Але також важливо усвідомлювати, що децентралізація освіти є процесом навчання для всієї освітянської спільноти України. Міністерству освіти потрібно буде навчитися керувати децентралізованою системою освіти через законодавство і фінансові стимули, не маючи освітньої "вертикалі".

Варто акцентувати увагу на необхідності здійснення державно-громадського управління на засадах маркетингової політики, розкритті взаємозв'язку державного і громадського управління ДНЗ, окреслення перспективи подальших наукових розробок у цьому напрямі.

У перспективі наукової розробки і дослідження проблеми може стати подальше вивчення ринку освітніх послуг у сфері дошкільної освіти, розробка механізмів підвищення якості освітніх послуг та ресурсного забезпечення ДНЗ через зміцнення партнерства між громадськістю та державою, збільшуючи вплив громадськості.

Список використаних джерел та літератури:

1. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. З. Н. Борисової. – К. : Вища.шк., 2004. –511с. : іл.
2. Толковый словарь русского языка : в 4 т. / под ред. Д. Н. Ушакова. – М., 2000.
3. Философский словарь / сост. В. Соловьев. – М. : Феникс, 1997. – 464 с.
4. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 № 2628-III (Редакція від 05.12.2012). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
5. Grębska H. Wychowanie przedszkolne w nowych uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych / Grębska H., Brańska E. // Wychowanie w Przedszkolu. – 1991 – № 2. – S. 8-15.
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r.w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania. – Режим доступу: <file:///D:/Загрузки/D20080038.pdf>.
7. Raczek H. Organizacyjne i materialne warunki funkcjonowania placówek przedszkolnych w latach 1980-1990 / Raczek H. // Wychowanie przedszkolne : Warunki funkcjonowania i efekty kształcenia / pod red. S. Guz. – T. I. – Lublin : UMCS, 1991.

8. Szczepański J. Społeczne uwarunkowania rozwoju oświaty / Szczepański J. –Warszawa : WsiP, 1995.

9. Лугіна О. В. Розвиток дошкільної освіти в Польщі (середина ХХ – початок ХХІ століття) : дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Лугіна Олена Віталіївна ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2013. – 200 с.

10. Kielar M. Portzeby i możliwości poznawcze dziecka / Kielar M. // Wychowanie w Przedszkolu. – 1992. – № 1. – S. 5-11.

11. Raczek H. Organizacyjne i materialne warunki funkcjonowania placówek przedszkolnych w latach 1980-1990 / Raczek H. // Wychowanie przedszkolne : Warunki funkcjonowania i efekty kształcenia / pod red. S. Guz. – T. I. – Lublin : UMCS, 1994.

12. Бондар А. З історії розвитку дошкільного виховання / Бондар А. // Дошкільне виховання. – 1966. – № 11. – С. 9-12.

13. Закон України "Про освіту" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – К., 1991. – № 34. – 451 с.

14. Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rada.gov.ua

Антонюк Ю. Р.

***Компаративний аналіз системи управління дошкільними
учебними заведеннями в Польше и Украине***

В статье представлены результаты исследования управления дошкільними учебними заведеннями в Украине и Польше методом сравнительного анализа. Определены и обоснованы значение сравнительного анализа как ведущего метода характеристики систем управления. Изучено состояние управления дошкільних учебных заведений в Украине. Осуществлен анализ управления дошкільними учебными заведеннями в Польше и определены перспективы использования мирового опыта в определенном направлении.

Antoniuk Y.

***Comparative analysis system of preschool education institutions in
Poland and Ukraine***

The results of research management preschool educational institutions in Ukraine and Poland by comparison. Determined and comparative analysis substantiates importance as a leading method of control characteristics.

The state management of pre-schools in Ukraine.

The analysis of the management of pre-schools in Poland and determined prospects of international experience in a certain direction.

